

POKONAĆ BEZDOMNOŚĆ

STREFA DLA MŁODZIEŻY 2025

zadanie dofinansowane ze środków
Ministerstwa Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej

opis zadania

Zadanie zostało skierowane do młodzieży i młodych dorosłych (18-25 lat) doświadczających bezdomności i przebywających w Warszawie.

Dla uczestników zostały przewidziane następujące formy wsparcia:

- **asystentura** – realizowana przez dwie osoby, do których zadań należało przeprowadzenie diagnozy i przygotowanie (wspólnie z uczestnikiem) planu działania zmierzającego do poprawy jego sytuacji; asystenci kierowali młodzież do tymczasowego zakwaterowania (w miarę dostępności miejsc w Domu dla Młodzieży i mieszkaniach treningowych)
- **praca socjalna** – rozpoznanie sytuacji uczestników pod kątem korzystania przez nich z narzędzi systemowych, nawiązywanie współpracy z ośrodkami pomocy społecznej (jeśli jest konieczna i uczestnicy nie są w stanie w danym momencie podjąć zatrudnienia), pomoc w uzyskaniu świadczeń (renta, środki z tytułu usamodzielnienia), pomoc w przygotowaniu wniosków o lokale socjalne/komunalne
- **pomoc prawna** – rozpoznanie problemów, wsparcie w rozwiązywaniu indywidualnych sytuacji (zadłużenia, sprawy karne, alimenty – w zależności od potrzeb); również z możliwością uzyskania reprezentacji w sądzie
- **doradztwo zawodowe** – diagnoza możliwości uczestników w kontekście odnalezienia się na rynku pracy, wsparcie w przygotowaniu dokumentacji, pośrednictwo pracy
- **trening umiejętności społecznych** – cykl spotkań ukierunkowany na rozwój kompetencji, lepsze radzenie sobie w relacjach społecznych, zwiększenie poczucia sprawstwa i odpowiedzialności za podejmowane decyzje i działania
- **warsztaty edukacji prozdrowotnej** – cykl spotkań dotyczący edukacji seksualnej, higieny, zdrowia psychicznego, wpisujący się w etap rozwojowy uczestników
- **grupa wsparcia** – cotygodniowe spotkania z młodzieżą skoncentrowane na jej rozwoju i doświadczaniu nowych sytuacji; spotkania organizowane z udziałem zaproszonych gości (tzw. ciekawych osób – specjalistów, ludzi z pasją, aktorów, dziennikarzy, lekarzy, przyrodników, sportowców etc); spotkania moderowane przez specjalistę z FpD
- **pakiet na start** – sfinansowanie rzeczowego wsparcia dla uczestników (np. chemia, żywność, kosmetyki, bilety komunikacji miejskiej, zdjęcia do dokumentu, leki etc.), dostosowanego do potrzeb i aktualnej sytuacji organizacji (skorelowane z pozyskiwaniem darowizn rzeczowych)
- **prowadzenie Punktu Pomocowego / Strefy dla Młodzieży** – częściowe pokrycie kosztów prowadzenia miejsca dla młodzieży (miejscie dziennego pobytu, wsparcia specjalistów).

Celem podejmowanych wobec uczestników działań było wsparcie ich w pokonaniu sytuacji bezdomności polegające na rozwiązywaniu różnych dotyczących ich problemów, stojących na drodze do ich samodzielności.

Do zadania zostało włączonych 81 uczestników - co stanowi aż o 21 osób więcej niż zakładano we wniosku, ale nie każdy uczestnik wziął udział we wszystkich działaniach i w grupie były osoby, które pojawiły się w organizacji jedynie raz lub korzystały ze wsparcia krótko (dwa, trzy tygodnie). Takich uczestników było 11.

W grupie było 26 kobiet i 55 mężczyzn.

Aż **56 osób miało od 18 do 21 lat**. W tej grupie było aż 16 osiemnastolatków i 9 dziewiętnastolatków. Od kilku lat organizacja odnotowuje znaczący spadek wieku młodzieży znajdującej się w sytuacji bezdomności. Jeszcze kilka lat temu większość uczestników stanowiły osoby powyżej 22 roku życia, obecnie przede wszystkim zgłaszają się najmłodsi, co ma wpływ również na sposób pracy i czas jakiego potrzebują uczestnicy, by wyjść z trudnej sytuacji.

Wśród osób biorących udział w zadaniu **jedynie 19 miało doświadczenie pobytu w pieczy zastępczej**, pozostałe osoby - aż 62 - wychowywały się w rodzinach. Z wywiadów prowadzonych przez asystentów spisanych w diagnozach wynika, że rodziny pochodzenia uczestników nie funkcjonowały prawidłowo, co więcej - często - nie były bezpieczne. Młodzież wskazuje przede wszystkim na przemoc, uzależnienia, odrzucenie.

Nie ma kontaktu z ojcem, z matką - sporadyczny. W domu była przemoc psychiczna, głównie ze względu na brak akceptacji dla transpłciowości. Ojciec nadużywa alkoholu, matka jest "odklejona".

Rodzice nie są razem. Matka jest bezdomna. Ojciec ma mieszkanie komunalne, on jest głównym najemcą. W domu były niebieskie karty, najpierw bił go ojciec, ale potem E. zaczął reagować.

Tata pochodzi z Afryki, zawsze był nieobecny, mama jest Polką. Samotnie wychowuje dzieci. W domu nie jest dobrze i spokojnie, mama nie chce E. w domu, tak dzieje się od 16 roku życia. Mama czekała na 18 rok życia, żeby nie musiała zajmować się córką.

Pięcioro uczestników pochodziło z rodzin adopcyjnych, zaangażowanych w pomoc dziecku, ale nie radzących sobie z jego zachowaniami i trudnościami, które dotyczyły zarówno zdrowia psychicznego jak i uzależnienia.

I właśnie te problemy - uzależnienie i zdrowie psychiczne - najczęściej dotyczyły uczestników. Osób, które zmagają się z **nadużywaniem substancji psychoaktywnych było 44**, zaś **konieczność leczenia psychiatrycznego dotyczyła 61 osób**. Wskazujemy tu jedynie te osoby, u których problemy te zostały rozpoznane i zdiagnozowane, ale bardzo możliwe, że liczby te byłyby większe, gdyby niektórzy uczestnicy pozostali w programie i współpracy z organizacją dłużej.

Warto również zwrócić uwagę na to, że większość uczestników nie posiada wykształcenia i zawodu, ani też doświadczenia na rynku pracy.

Gdy do tego wszystkiego dołączyć fakt, że młodzież nie mogła liczyć na wsparcie bliskich, stabilnych dorosłych, brak miejsca do życia i bardzo młody wiek, nie jest trudno ocenić, że wychodzenie z bezdomności staje się złożonym procesem, a jego powodzenie nie jest pewne, szczególnie wobec systemowych braków - dostępności leczenia psychiatrycznego, miejsc pobytu dostosowanych do młodego wieku, czy mieszkań.

1/ Relacja ze stałym, bezpiecznym dorosłym

W ramach zadania młodzież była objęta wsparciem asystentów, którzy byli również pierwszymi osobami z jakimi nawiązywała kontakt i to oni monitorowali wszelkie działania podejmowane przez uczestników.

Zrealizowano 2240 godzin indywidualnego wsparcia. Asystenci pracowali głównie w Punkcie Pomocowym prowadzonym przez organizację, ale w miarę potrzeb pojawiali się także w miejscach zakwaterowania uczestników czy towarzyszyli im w różnych działaniach – np. kontakt z ośrodkiem pomocy społecznej, wizyta u lekarza, odwiedziny w szpitalu czy ośrodku leczenia uzależnień.

ASYSTENT

Młodzież, która przebywała w naszych miejscach zakwaterowania i w związku z tym mogła doświadczać więcej relacji z dorosłymi – opiekunami Domu dla Młodzieży czy mieszkań – zdecydowanie bardziej zżyzywała się z organizacją, budowała zaufanie do kadry, a z czasem traktowała ten kontakt jako znaczący.

UCZESTNIK

Na początku nie byłem przekonany do tego, żeby otwierać się przed obcymi ludźmi. Miałem też wcześniej takie doświadczenia, że ktoś deklarował pomoc, a tak na prawdę wcale mu na mnie nie zależało. Zamieszkałem w Domu dla Młodzieży, a potem w mieszkaniu i zauważyłem, że właśnie kontakty i rozmowy z kadrą mają największy wpływ na moje wybory i działania. Jak zaliczyłem solidną wpadkę, to nie zostawili mnie... nie pochwalili oczywiście, ale dostałem zrozumienie i wsparcie, i dzięki temu mogłem naprawić swoje błędy.

Bardzo ważne było towarzyszenie uczestnikom w ważnych i trudnych dla nich chwilach.

UCZESTNICZKA

Bardzo się bałam jechać na terapię do ośrodka i gdy okazało się, że zostanę tam zawieziona, a w trakcie leczenia mogę liczyć na odwiedziny, jakieś małe prezenty czy słodycze, moje nastawienie bardzo się zmieniło i łatwiej było mi przetrwać ten czas. Nie czułam się samotnie.

W ramach zadania i oferty organizacji młodzież czuła się traktowana z uwagą, indywidualnie.

ASYSTENT

Pilnowaliśmy ważnych dni – takich jak urodziny i każda osoba, która obchodziła je u nas otrzymywała tort i mogła zdmuchnąć świece.

W Domu dla Młodzieży była również zorganizowana Wigilia, w której mogły brać udział wszystkie osoby korzystające ze wsparcia organizacji. Dzięki pomocy sponsorów i osób indywidualnych młodzież otrzymała świąteczne prezenty.

2/ Uregulowanie zakwaterowania

Pierwszym zadaniem, które było kierowane do młodzieży było znalezienie miejsca zakwaterowania. Asystenci starali się, by w pierwszej kolejności i w miarę dostępności miejsc, młodzież trafiała do Domu lub mieszkań prowadzonych przez organizację, których oferta jest dostosowana do młodych uczestników.

Fundacja po DRUGIE dysponuje jedynie 14 miejscami w Domu oraz 15 w mieszkaniach, zatem jest oczywiste, że nie są to liczby wystarczające i asystenci musieli sięgać również po inne rozwiązania.

ASYSTENT

W pierwszej kolejności staraliśmy się zapewnić miejsce w Domu czy mieszkaniach, najmłodszym osobom. One zwykle nie mają jeszcze doświadczenia pobytu w noclegowniach czy schroniskach, a ich bezdomność jest doświadczeniem stosunkowo krótkim, dlatego ważne jest, by zabezpieczyć je w miejscach pozwalających im nie "uczyć się" bezdomności, a skupić na zdrowieniu, edukacji, aktywizacji.

Zakwaterowanie w Domu dla Młodzieży uzyskały 53 osoby, z tej grupy 17 przeniosło się do mieszkania. Jednocześnie 2 uczestników uzyskało zakwaterowanie w mieszkaniu (bez konieczności wcześniejszego kwaterowania w Domu).

Wśród młodzieży zakwaterowanej w Domu byli uczestnicy, których pobyt nie trwał długo, co przede wszystkim wiązało się z problemem uzależnienia i brakiem utrzymania abstynencji. Osób, które z tego powodu musiały opuścić Dom (zwykle po maksymalnie dwóch miesiącach pobytu) było 14. Każda z nich otrzymywała informację i możliwość uzyskania pomocy w podjęciu leczenia odwykowego, ale z tej opcji skorzystało jedynie 6 osób, z których tylko 3 pozostały na leczeniu dłużej (1 nadal jest w ośrodku).

Spośród 22 osób, które nie przeniosły się do mieszkania i pozostawały w Domu dla Młodzieży przez czas dłuższy niż 2 miesiące:

- nadal w Domu przebywa 7 osób
- 8 osób wyprowadziło się "na swoje" i wynajmuje mieszkania/pokoje
- 2 osoby wróciły do swoich rodzin
- 2 osoby przebywają w szpitalu psychiatrycznym
- 3 osoby przebywają w schronisku

Jeśli chodzi o osoby (26), które nie uzyskały zakwaterowania w ramach oferty FpD przede wszystkim były to osoby w czynnym uzależnieniu oraz osoby negujące potrzebę podjęcia leczenia. W tej grupie znajdowali się również uczestnicy, którzy pojawili się w Punkcie pomocowym maksymalnie 3 razy, a ich kontakt z organizacją ograniczał się głównie do zjedzenia posiłku czy wymiany ubrań.

Warto jednak zaznaczyć, że wśród osób, które nie zostały zakwaterowane w Fundacji lub obecnie nie korzystają z tej możliwości są także takie, które podejmują stałą współpracę i regularnie korzystają ze wsparcia dostępnego w Punkcie.

3/ Rozwiązywanie problemów zdrowotnych

Kwestie związane ze zdrowiem uczestników wysuwają się na pierwszy plan. Jak wskazujemy w niniejszym opracowaniu, problem ten dotyczy znaczącej większości osób, a jednocześnie zaopiekowanie go jest podstawą do podjęcia jakichkolwiek działań aktywizujących.

Przez cały czas realizacji zadania organizacja podejmowała współpracę ze Stowarzyszeniem Lekarzy "Jesteśmy Nadzieją" oraz Federacją na Rzecz Kobiet i Planowania Rodziny, które to organizacje umożliwiały szybki dostęp do pomocy specjalistycznej – przede wszystkim leczenia psychiatrycznego.

ASYSTENT

Konsultacje psychiatryczne były potrzebne praktycznie dla każdej osoby, ale niestety nie każda była na to gotowa. Część osób miała już doświadczenie leczenia i negowała jego kontynuowanie, mówiły też o trudnych przeżyciach związanych z pobytami w szpitalach.

Wiele osób, które wcześniej przebywały w pieczy zastępczej, zaraz po jej opuszczeniu przestawało brać leki i dzięki (ich zdaniem) tej decyzji "cieszyły się swoją wolnością" – zwracają uwagę asystenci. Mówią również o osobach, które przeciwnie, nie dostawały pomocy w leczeniu, których rodziny były negatywnie nastawione do hospitalizacji, terapii, przyjmowania leków.

ASYSTENT

Za każdym razem te negatywne przekonania do leczenia odbijały się na uczestnikach. Dotyczyło to zarówno tych osób, które samodzielnie podejmowały decyzję o zaprzestaniu leczenia jak i tych, które spotykały się z oporem w swoim środowisku rodzinnym.

Diagnozy, które miała stawiane młodzież były bardzo różne, ale wiele dotyczyło zaburzeń osobowości różnego typu.

ASYSTENT

Młodzież często nie rozumie do końca trudności, które przeżywa w związku z problemami zdrowia psychicznego. Nie zawsze otrzymuje wyczerpującą informację w swojej sprawie, więc my w ramach naszej pracy sporo czasu poświęcamy na wyjaśnianie tego, co znajduje się w epikryzie.

Uczestnicy, którzy korzystali ze wsparcia dłużej niż 2 miesiące mieli możliwość odbywania właściwego leczenia, a jednocześnie mogli korzystać z pomocy terapeutycznej, którą zapewniała organizacja w ramach innych realizowanych zadań.

4/ Aktywizacja społeczna i zawodowa

To najważniejsze zadanie jakie stoi przed młodzieżą, bowiem dzięki podjęciu pracy i włączeniu się w nurt społecznego życia, młodzież ma szansę na pokonanie trudnej sytuacji. Niestety z racji problemów zdrowotnych oraz bardzo młodego wieku uczestników, to zadanie jest bardzo trudne do zrealizowania w krótkim czasie.

Zadanie zakładało, że co najmniej 40 uczestników podejmie pierwsze próby zatrudnienia i co najmniej 30 osób utrzyma pracę zawodową w okresie powyżej 1 miesiąca. Ta kwestia była wspierana przez asystentów oraz doradcę zawodowego.

41 uczestników podjęło pracę zawodową, jednak utrzymanie jej w dłuższym czasie było o wiele trudniejsze. Powyżej 1 miesiąca pracę utrzymywało 31 osób. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że do zadania zrekrutowano więcej osób, niż zakładano wynik ten należy uznać za niższy.

DORADCA ZAWODOWY

Od wielu lat działam z młodzieżą korzystającą ze wsparcia Fundacji po DRUGIE i zajmuję się jej aktywizacją. Pomimo, iż na rynku pracy naprawdę można znaleźć wiele ciekawych ofert – również dla osób, które nie mają doświadczenia i umiejętności – podjęcie i utrzymanie pracy jest ogromnym wyzwaniem. Przede wszystkim wiąże się to z problemami zdrowia psychicznego. Młodzież nierzadko przyjmuje silne leki i dostosowanie się do rytmu życia jaki jest wymagany, gdy człowiek podejmuje pracę, jest po prostu bardzo trudne.

W zadaniu brały udział osoby z niepełnosprawnościami – głównie wynikającymi ze zdrowia psychicznego – i tu doradca poszukiwał dla nich pracy chronionej, współpracował także z organizacją zajmującą się aktywizacją osób z niepełnosprawnościami, ale również wskazuje na duże trudności nie tyle w znalezieniu odpowiedniej oferty, ile utrzymaniu się młodzieży w zatrudnieniu.

Jeden z uczestników, który od początku brał udział w zadaniu zmieniał pracę aż 6 razy.

DORADCA ZAWODOWY

Nie można mu odmówić chęci, bo z zaangażowaniem podejmował kolejne zawodowe wyzwania, ale niestety nie był w stanie spełnić oczekiwań, choć praca była wybrana pod kątem jego niepełnosprawności.

Takich osób jest w grupie bezdomnej młodzieży coraz więcej.

ASYSTENT

To jest ogromne wyzwanie dla nas wszystkich, bo powinniśmy zacząć myśleć również o tych osobach w kontekście docelowego rozwiązania ich sytuacji. Wiele z nich ma dziś dopiero 18 czy 19 lat i już teraz wydaje się, że będą potrzebowały wsparcia przez całe życie. Rozwiązaniem dla nich chyba nie powinien być dom pomocy społecznej.

W ramach zadania i codziennej pracy z uczestnikami podejmowane były liczne próby rozwiązywania sytuacji uczestników i znalezienia dla nich miejsca pracy, w którym będą w stanie utrzymać się i zarabiać na życie. Jednocześnie pracownik socjalny i prawnik zatrudnieni w ramach zadania, podejmowali działania, których celem było regulowanie sytuacji młodzieży - np. uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności, renty.

ZREALIZOWANO

2240 godzin wsparcia asystentów 1,2
240 godzin doradztwa zawodowego
160 godzin pracy socjalnej
160 godzin pomocy prawnej
128 godzin zajęć TUS
30 godzin warsztatów edukacji prozdrowotnej
64 godziny grupy wsparcia

wskaźniki

Tymczasowe uregulowanie sytuacji mieszkaniowej

Każda osoba zgłaszająca się po wsparcie otrzymywała od asystentów informacje o miejscach tymczasowego zakwaterowania/pobytu.

53 osoby zostały zakwaterowane w Domu dla Młodzieży.

2 osoby trafiły od razu do mieszkania.

8 osób skorzystało z oferty zakwaterowania w schronisku (wśród nich były także osoby, które wcześniej korzystały z pomocy w Domu dla Młodzieży).

4 osoby (o których wiadomo) okresowo przebywały w noclegowni (po uzyskaniu adresów od asystentów).

Zwiększenie wiedzy i świadomości własnej sytuacji; uzyskanie informacji w jaki sposób tę sytuację można naprawić

Wszystkie osoby, które zgłosiły się po pomoc uzyskiwały informacje o możliwych działaniach, a zdecydowana większość korzystała ze zdobytej wiedzy.

Uzyskanie indywidualnego wsparcia i asystentury

81 osób, które zgłosiły się do FpD i wzięły udział w zadaniu miało możliwość korzystania ze wsparcia, ale realną współpracę podjęło 70 uczestników, którzy pozostawali w kontakcie i podejmowali działania mające wspierać ich w regulowaniu sytuacji życiowej.

Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na fakt, że systemowo brakuje miejsc, które odpowiadałyby na potrzeby wszystkich osób zgłaszających się po pomoc. Szczególnie trudna jest sytuacja osób z podwójną diagnozą, które nie są gotowe na podjęcie leczenia. Nie są one w stanie utrzymać się w różnych miejscach zakwaterowania, a co gorsza nie są w stanie zadbać o swoje zdrowie i bezpieczeństwo.

Zapewnienie podstawowych potrzeb

Uczestnicy zgłaszający się do Punktu mieli możliwość uzyskiwania indywidualnego wsparcia w ramach tzw. pakietu na start. Każda osoba mogła zjeść w Punkcie posiłek – kanapki, danie jednogarnkowe – otrzymać ubrania czy kosmetyki.

Jednocześnie uczestnicy korzystali z innych, dopasowanych do ich potrzeb form pomocy – np. zdjęcia do dokumentu, zakup leków czy wizyty u lekarza.

Zapewnienie dziennego pobytu w punkcie

Z tej możliwości mogli korzystać wszyscy uczestnicy, była ona w szczególności kierowana do osób, które nie mogły zakwaterować się w Fundacji lub utraciły możliwość pobytu wskutek złamania regulaminu.

Z pomocy w Punkcie jednorazowo skorzystały wszystkie osoby, regularne wsparcie w Punkcie przyjmowało przynajmniej 40 uczestników.

Podjęcie prób zatrudnienia

41 osób podjęło pracę zawodową, a powyżej 1 miesiąca utrzymało ją 31 osób.

Poprawa codziennego funkcjonowania oraz zwiększenie kompetencji i potrzeb

Im dłuższy był pobyt i kontakt uczestnika z FpD, tym więcej zmian można było zaobserwować.

Dotyczyły one w pierwszej kolejności zabezpieczenia podstawowych potrzeb – przede wszystkim uzyskania zakwaterowania, ale również innych działań – poprawy zdrowia, podjęcia edukacji, pracy.

ASYSTENT

Realizując wsparcie w grupie objętej wielopropblemowością nie da się przyłożyć jednej miary do każdej osoby i uznać, że każdy ma osiągnąć to samo. Poprawa dla niektórych osób to dla kogoś z zewnątrz mogą wydać się małe kroki, a w przypadku tych konkretnych osób są one prawdziwym osiągnięciem i pokonaniem samego siebie. Czasem to, że ktoś utrzymuje abstynencję przez miesiąc, albo, że zdecydował się porozmawiać z lekarzem jest już znaczące w jego historii.

Asystenci przeanalizowali sytuację wszystkich uczestników i podzielili ich na trzy grupy:

1/ osoby, które wypadły ze wsparcia uzyskując jedynie podstawowe informacje (o swojej sytuacji, miejscach pomocowych, najważniejszych zadaniach, które przed nimi stoją)

2/ osoby, które utrzymały się we wsparciu przez okres do 2 miesięcy, które miały możliwość doświadczenia pracy nad zmianą i bieżącego uzyskiwania pomocy, korygowania zachowań

3/ osoby będące we wsparciu powyżej 3 miesięcy, które w sposób znaczący poprawiały własną sytuację dzięki podejmowaniu już konkretnych działań, przynoszących widoczne efekty

Do pierwszej grupy zakwalifikowano 11 osób, które nie podjęły stałej współpracy.

W drugiej grupie znalazło się 14

W trzeciej grupie podejmującej trwałą współpracę było aż 56 osób, przy czym nie wszystkie były zakwaterowane w FpD.

Rozwiązanie/regulowanie problemów prawnych i socjalnych

Młodzież korzystała z pomocy specjalistów (pracownika socjalnego, prawnika) w miarę potrzeb i diagnozowanych problemów. Pracownik socjalny zajmował się przede wszystkim wsparciem we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej czy PCPR prowadzącym proces usamodzielnienia, zatem uzyskiwaniem świadczeń i tytułów do ich otrzymywania (orzeczenie o niepełnosprawności).

Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej i PCPRami została nawiązana wobec 19 uczestników. Procedura orzeczenia o niepełnosprawności była wszczęta wobec 11 uczestników (aktualizacja, nowe orzeczenie).

Pomocą prawną było objętych 31 uczestników.

W tym miejscu warto zaznaczyć, że niewielu uczestników miało możliwość składania wniosku o lokal z zasobów gminy. Zdecydowana większość osób nie pochodziła z Warszawy i nie miała w swoich planach powrotu do miejsc pochodzenia.

Osób z Warszawy korzystających ze wsparcia w ramach zadania było 28 i w tej grupie 10 osób złożyło wniosek o lokal.

podsumowanie

Jak wynika z obserwacji kadry zatrudnionej w ramach zadania, praca z młodzieżą w sytuacji bezdomności z każdym rokiem staje się coraz bardziej wymagająca. Złożoność problemów, którymi obarczeni są młodzi ludzie wiąże się z koniecznością ciągłego podnoszenia kwalifikacji i poszukiwania nowych rozwiązań.

Niezwykle problematyczny jest także fakt, że do organizacji zgłaszają się coraz młodsze osoby, które potrzebują więcej czasu, by zacząć lepiej funkcjonować i nabyć umiejętności do samodzielnego życia.

Za najbardziej znaczący efekt realizowanego zadania należy uznać, że jednak zdecydowana większość młodzieży utrzymuje się we wsparciu i deklaruje, że proponowane przez organizację działania wpisują się w jej potrzeby.

Warto również podkreślić, że prace prowadzone z uczestnikami, możliwość kompleksowego wspierania ich, czyli to, co realizuje organizacja FpD w ramach różnych działań, w dłuższej perspektywie czasowej przekłada się na realne rozwiązywanie problemów młodych ludzi i kończenie ich bezdomności.